

SON ZEYTİNLER

Berna Güzey Yırtıcı

BERNA GÜZEY YIRTICI; 1973 yılında Ankara’da dünyaya gelen Berna Güzey Yırtıcı ilkokula babasının görevi dolayısıyla Erzurum’da başladı. Birinci sınıftan sonra Ankara’ya döndü ve tüm öğrenimini orada tamamladı. Çocukluğundan itibaren okumaya ve edebiyata ilgisi vardı. Zamanının büyük bölümünü babasının kütüphanesinde geçirirdi. Hacettepe Üniversitesi İstatistik Bölümü’nden mezun olduktan sonra, matematiğe olan ilgisi ve sevgisi dolayısıyla da uzun yıllar ilköğretim ve lise öğrencilerine özel matematik öğretmenliği yaptı.

2012 yılında Edebiyat Sanat ve Kültür Araştırmaları Derneği’nin düzenlediği edebiyat yarışmasında “Son Perde” isimli hikâyesi ile ikincilik ödülü, 2013 yılında yine ESKADER tarafından düzenlenen edebiyat yarışmasında “İnsanoğlu” isimli denemesiyle birincilik ödülüne layık görüldü. 2015 yılında Bedri Rahmi Eyüboğlu adına düzenlenen hikâye yarışmasında “Son Zeytinler” isimli hikâyesi ile teşvik ödülü almıştır. Çeşitli edebiyat dergilerinde hikâyeleri yayınlanmıştır. 2017 yılında Türkiye Cumhuriyeti Avrupa Birliği Bakanlığı Sosyal Sorumluluk Projesinde “Şiirli Tabaklar” projesinde yer aldığı için onurlandırılmıştır. Bunun yanı sıra şiir ve şarkı sözü çalışmaları vardır. Çocuklar için yayımlanan kitap ve eğitim setlerinde çocuk şarkıları sözleri, kanserle mücadele amacıyla yine çocuklar için yayınlanan bir şiir kitabında katkıları bulunmaktadır. Ayrıca yayımlanmış birçok müzik albümünde söz yazarlığı yapmıştır.

Evlidir ve Ece, Mina isimli iki kız çocuğuna sahiptir.

İÇİNDEKİLER

Son Zeytinler /9

•

Kedilerin Kahkahası / 15

•

Tavandakiler / 45

•

Çınar Ağacında Saklı Mutluluk / 51

•

Ben Seksen Beş Yaşındayım / 55

•

Yeşil Taş/ 59

•

İnsanoğlu / 71

•

Ressam/ 76

•

Baykuş / 86

•

Son Perde (Vakit Tamam) / 116

•

Masum Bakışlılar / 124

•

Azime / 129

Rahmetli babacığım Erol Güzey
ve
Canım anneciđim Meral Güzey'e
ithafen...

Son Zeytinler*

S AATİ sabaha kurdu... Sonra da bütün gece çalmasını bekledi. Nihayet çaldığında yüzünde buruk bir gülümseme belirdi. Bu sabah, yine ardında uykusuz geçen acıklı bir gece bırakmıştı... Bayramları erken kalktıktan sonra bir daha yatmaz, hazırlıklara başlardı. Yıllardır ailenin bütün kadınlarının her bayram yaptığı gibi... Alışkanlıkları onu öyle zapt etmişti ki artık bazı şeyleri yapması için vücudunun beyninden komut almasına gerek yoktu. Ama bu bayram, bayram gibi değil, hüzün yüklü, neşesiz...

Oğlu ve bir kızı aileleriyle tatildeydiler. Diğeri de bugün bir ara uğrayacaklarını söylemişti. Birkaç akraba, yeğen bir iki komşu da gelirse ne âlâ... Aslında kimin gelip kimin gelmediğini pek de umursamıyordu. Dayanılmaz bir kasvet ruhuna ve bedenine musallat olmuştu. Bu dermansız bedeninin, mecbur olduğu için aldığı yarım nefeslerin tek bir sebebi vardı... Bu, kocası olmadan geçireceği ilk bayramdı! Altı aydır o yoktu, altı aydır onsuzdu... Ama bir bayramı onsuz geçirmeyi ilk defa tecrübe edecekti. Kırk beş yıl her ânı onunla geçirdikten sonra, ne garip!.. Bayramları bu kadar önemseydiğini de bilmezdi. Farkında olmadan kazandığı bir alışkanlık daha, eksiklerle olunca insan resmen yolunu kaybediyormuş, diye düşündü.

Eğer olsaydı şimdi namazdan gelmiş, belki de tam şu anda kapıyı çalıyor olurdu. Bayramlıklarının temizliği ve

---

* Bedri Rahmi Eyüboğlu Hikâye Yarışması Teşvik Ödülü.

ütüsü karşısında insanın saygıyla eğilesi gelirdi. Elbiselerini mutlaka kendi ütülerdi. Zaten kimse de böylesini beceremezdi. Eve girer girmez pırlanta gibi parlayan bayramlık ev ayakkabılarını giyer, seslenirdi:

-Nazlı Hanım, hazır mı sofraya? Ben gitmeden hazırlamıştım. Sen de çayı demlemişsindir herhalde, diye takılır, sonra da:

-Dur ama... Hele gel bir önce bayramlaşalım, derdi.

-Aman Hadi Bey, illaki her işin usulüne uygun olacak, der, mutfaktan çıkardı.

Hadi Bey için bayramlaşmak ciddi ve önemli bir olaydı. Bayram sevincini içinde

duyarak, yaşına da uygun olgunlukla en samimi hislerle karşısındakine geçirirdi. Hiç bayrama hürmeti olmayanlar bile, anlık da olsa, acaba gerçekten önemli bir gün mü te-reddüdüne kapılırlardı.

***

Mutfığa gitti. Bembeyaz örtülü masa boştu. Üzerinde küçük cam vazo, içinde de tek bir dal yapma papatya duruyordu. Altı aydır, her gün olduğu gibi zeytin peynir tabağını çıkarttı. Zeytinler Hadi Bey'in sevdiği gibi yine bol zeytinyağı içinde kekikli ve kırmızı biberli idi... Ama bir türlü bitmiyordu bu zeytinler... İki yüz elli gramı bitirmek için bile günlerce uğraşıyordu... Halbuki Hadi Bey olsa, bırak-salar günde yedi o kadarını... Hatta çekirdeklerin de bir kısmını sanki kendi yememiş gibi onun tabağına iliş-tirir: 'Yahu ne çok yemişsin' der, sonra da gülümser, bir salavat çekerdi... Gün içinde çok da çekişirlerdi. Akşamları bazen biri bir odada, diğeri öbür odada televizyonda farklı programlar seyreder, ha bire de birbirlerine laf yetiştirirlerdi.

Birden aklına geldi. Pencereyi açtım mı diye... Cama baktı... Evet, gayriihtiyari yine alışkanlık gereği onu da

yapmıştı. Anneannesinden kalma bir itiyatla bayram sabahları camı açardı... Öbür âlemden ziyaretçiler gelirse diye...

Bir bardak çayı birkaç lokmayla zorla içti. Usulca kalktı; sofrayı topladı; odasına gitti. Hadi Bey'in bayramlıklarını onun kadar olamasa da mümkün olduğu kadar itinayla ütülemeye çalışmış, dolabın kapağına asmıştı. Akli başındaydı... Yaptığının saçma olduğunu da biliyordu... Ama ah işte o alışkanlıklar! Kendisi de bayramlık elbisesini giydi, küpelerini taktı. Neredeyse sadece bayramlarda taktığı küpelerini... Saatler geçmiş vakit öğleye yaklaşmıştı. Birkaç akraba telefonu çaldı. Canlılık vermeye çalıştığı sesi telefonu kapatır kapatmaz, nefesiyle birlikte sönmüş bir balon gibi tükeniyordu.

Öğleden sonra kızı, kocası ve torunları geldiler. Kızı yine uzun soluklu bir koşudan çıkmış gibi nefes nefese, heyecanlı, hiç susmadan içeri girmişti. Yine, onun kendisine hiç bakmadığına dair başladı şikâyete:

-Anne yüzünde renk kalmadı, bir deri bir kemik kaldın. Bu ramazan kendini zorlama, dedim sana, ama kime ne anlatıyorum!.. Off be anne!

Kızına kendini savunacak güçte değildi. Alışkanlıklarından vazgeçemezdi. Kaldı ki ibadetleri onun bu dünyadaki tek silahı, tek avuntusu, tek huzuru... Nihayet kızı, onu bu hafta muhakkak surette doktora götürmeye ikna etti...

Çocuklarına kendi yaptığı tatlılardan ikram ederken kapı çaldı. Kardeşi ve yeğenleri de gelmişlerdi. Herkes onun solgun yüzünden, kendine hiç bakmadığından dem vurup durmuştu... Aslında o da kendini hiç iyi hissetmiyordu... Eskisi gibi hali yoktu... İşini gücünü aksatmıyordu ama çok da zorlanıyordu.

Kızı dediğini yapmış, bir hafta sonra erkenden kapısına dayanmıştı. Doktor randevularını almış, gitmek için giyinmesini zor beklemişti.

Hastanenin koridorlarında, ayakları yere basmaz gibi, etrafında sanki bir sis bulutuyla yürüyordu... Duvarlarda, geçtiği koridorlarda, altı ay önce bıraktığı sesi, onu karşılamıştı: ‘Hadi Bey gitme!.. Beni yalnız bırakma...’ Gözleri nemlendi ve son günlerde edindiği aynı buruk gülümseme, yüzüne yerleşti... Ve kızının komutuyla bir doktorun odasına girdiler...

Doktor onu muayene etti, sonra başka bir doktor... Bir yığın tahlil ve tetkik yapıldı. Denilen hiçbir şeyi pek dinlemedi. Aklından başka başka şeyler geçiyordu... Ne kadar da çok insan vardı...

İki gün sonra tekrar gelmek üzere hastaneden ayrıldılar. Kızı yolda bir müddet hiç konuşmadı. Sonra zembereği boşalmış saat gibi oradan buradan, gerekli gereksiz ve yine soluksuz konuşmaya başladı. Çocuklarına çok düşkün bir anneydi. Onların her bakışını, her tavrını çok iyi bilirdi. Kızının, sesinin titremesini, hızlı hızlı ve neşeli konuşarak bastırmaya çalıştığını anlamıştı. Ah onun güzel bebeği, annesi için uğraşır dururdu... Hiçbir çocuğu gözünde büyümemişti. Onun küçük yavruları nasıl da hallediyorlardı onca işi...

Tekrar doktora gitme günü geldiğinde yanında üç çocuğu da vardı. ‘Ne gerek var yavrum hepinize?’ dese de ikna edememişti onları. Hepsinin işi gücü kalmıştı onun için...

Bulabildikleri en iyi doktoru bulmuşlar, ellerinde tetkiklerle, sonuçlarla kapısını çalmışlardı. Doktor önce onu muayene etti. İnsana güven veren doktor tavrı yaşlı adamda kesinlikle yerleşmişti. Rahatlıkla kişi kendini onun ellerine bırakabilirdi. Herhalde bir doktorda hastaların ilk aradığı özellik de bu hissi alabilmektir. Hepsi masanın karşısına oturup ellerinde ne var ne yok yaşlı adamın önüne

koydular. Doktorun incelediği her kâğıttan sonra yüzündeki endişe miktarı biraz daha artıyordu.

Çocuklarına baktı. Nasıl da korkmuş gözlerle bekliyorlardı doktorun ağzından çıkacakları... Nihayet tecrübeli adam önce bir yutkunup lafa başladı. Ona dönüp;

-Hmm... Nazlı Hanım... Maalesef durumunuz pek parlak görünmüyor... Tedavi netice verir mi bilemiyorum, demesiyle üç çocuğu da yaşlar gözlerde sınırdaki, bir an donup kaldılar. Sonrasında hemen hep bir ağızdan bir an önce her türlü tedaviye başlanması için ne gerekiyorsa yapılması üzerine başladılar can havliyle konuşmaya... O sadece çocuklarına bakıyor, onların üzölmelerine dayanamıyordu. Doktor umutsuz bakan gözlerle gülümseyerek eliyle susmalarını rica etti.

Bu esnada hiç beklenmedik bir şekilde, Nazlı Hanım duyulur duyulmaz bir sesle:

-Ne kadar kaldı, Doktor Bey?..

Yaşlı adam bir anlık tereddütten sonra, gözlerini önüne eğdi... Tedavi için çok geç kalındığını ama istenirse bundan sonra hastanede yatarak süreyi biraz daha uzatabileceklerini kırık dökük cümlelerle ifade etmeye çalışırken, Nazlı Hanım bir daha:

-Ne kadar, Doktor Bey? dedi...

Doktor nihayet, gözlerini önündeki kâğıtlardan usulca kaldırdı:

-Maalesef, bu dosya kapanmış Nazlı Hanım... Bir ay kadar diyebiliriz... Dediğim gibi, isterseniz ilaçlarla bu süreyi hastanede biraz daha uzatabiliriz...

Nazlı Hanım buruk gülümsemesi yine yüzünde 'hayır' mahiyetinde başını salladı.

Eve geldiklerinde çocuklarını teskin etmek için çok uğraştı. Onlar için zor olacaktı... Biliyordu... Ama nihayetinde hepsi yuvasını kurmuştu. Onun da gözü arkada kalmıyordu. Hadi Bey ve Nazlı Hanım'ın bu dünyadaki hikâyesi buraya kadardı... Yapacak bir şey yoktu... Hem artık ona ihtiyaçları kalmamıştı...Ama anne işte!.. Hep baş tacıydı, bilirdi...

Zorla hepsini evlerine gönderdi. Kesinlikle evinden gitmeyeceğini, her gün gelip onu görebileceklerini söyledi. Ayrıca kendisini hiç de kötü hissetmiyordu. Çocukları şimdilik onu kırmayıp gittiler.

Bir garip huzur, bir tuhaf sevinç, bir kavuşma heyecanı içini sarmıştı... Ölüm onu hiçbir zaman korkutmamıştı. Zannı her zaman olumlu idi. Görevlerini hep yerine getirmiş, affı için de ömrü boyunca elinden geleni yapmıştı ve kalan ömründe de yapmaya devam edecekti.

Vakti gelmişti. Zaten bir bayramı daha Hadi Bey'siz geçirmeyeceği için de, hakiki bir sevince bürünmüştü. Tek derdi evlatlarının üzüntüsüydü. Onu da bu süre zarfında bir şekilde hafifletecekti.

Altı aydır ilk defa huzurla uyudu. Uyandığında içini ferah buldu. Kendince yolculuk hazırlıklarına başlamalıydı. Kalkıp da mutfığa gittiğinde ilk düşüncesi zeytinler oldu... Hemen kahvaltı tabağını dışarı çıkarıp zeytinlere baktı... Evet, Hadi Bey'in sevdiği gibi zeytinyağlı, baharatlı zeytinler... Vuslata kadar ancak biterdi...

Kedilerin Kahkahası

SABAHTAN beri aralıksız yağan yağmur, toprağı vıcık vıcık çamur haline getirmişti. Bastığı yerden ayağını geri çektiğinde, bir tomar çamur da ayakkabısıyla beraber kalkıyordu. Omzunda babası, arkada bir grup insan, kasabanın mezarlığına yönelmişlerdi. Tabutu omzundan ziyade yüreği taşıyor, paslı çiviler de kalbinin her yerini kanatıyordu. Bazen olmadık zamanlarda, tüm vücudunu hummalı bir halde sarsan, sonra titreyerek aklından kovduğu düşünce gerçek olmuş, babasını kaybetmişti. Hayattaki tek varlığıydı babası onun... Ve işte yalnız kalmıştı...

Annesi, o sekiz yaşında iken kanserden ölmüştü. Şimdi öksüz, yetim, yalnız; şu soğuk, karanlık günde mezarlığa doğru yürüyordu. Bir makina gibi, son birkaç gündür, olması gerekenleri yapmıştı... Cenaze işleri, hazırlıklar... Nasıl, nasıl bir gücü bu insana verilen?.. Kalkıyor, oturuyor, ayakları yürüyor, elleri taşıyor, kaldırıyor, indiriyor, ağzı konuşuyor...

Babası annesinden sonra bir daha evlenmemiş, kendini oğluna ve mesleğine vermişti. Annesi ebeydi. O öldüğünde kadınlar; "Hepimizin derdine deva bulmaya çalışırdı da kendisi gencecik yaşta karnındaki kahrolası bir urdan gitti" demişlerdi. Komşuları Fatma Teyze, annesi öldüğü gün ona sıkı sıkı sarılmış; "Vah! Benim öksüzüm, sen bana ahretliğimin emanetisin, bundan sonra anan gibi bilesin

beni” demiş ve sözünü de tutmuştu. O günden beri her derdine anne şefkatiyle koşardı. Bazen ona annesini, çocukluklarını, genç kızlıklarını, annesiyle babasının dillere destan aşkını anlatırdı. Sonra da “Eee!! Yeter hele, bak işim başımdan aşkın” der, yüzünü çevirip, gözyaşlarını saklamaya çalışırdı.

Mezarlığa girdiler. Babasının, toprağına başını koyacağı yere doğru yöneldiler. İnsanın olup olacağı dört kollu bir tabuttu işte!.. Genişçe açılmış çukurun başına geldiklerinde ne ayaklarında ne de yüreğinde takat kalmıştı.

Cenaze alayı oldukça kalabalıktı. Kasabada herkes babasını sever, saygı duyardı. Onun beklenmeyen, erken ölümü sevenlerini çok üzmüştü. O, lokman hekimleriydi onların, ilim sahibi akıl hocalarıydı.

Babasının hayatta yapmaktan en çok korktuğu şey kalp kırmak veya birinin hakkını yemekti. “Kalbi kırık insanın gözleri gölgelenir... Bakamam ben o gölgeye...” derdi. Zaman zaman İstanbul’a gider, sahaflarda günlerce gezer, tozlu raflar arasından kimi Türkçe kimi Arapça kitapları bulur, tahta bavulunu doldurur; kasabaya geri dönerdi... Şiire ayrı bir ilgisi vardı. Hayata aşkla bakar, her işine aşkla başlar, insanın en yüce duygusunu, ömrünün her safhasına aksettirirdi. Uzun süre dalgın, sessizce oturduğu koltuğundan birden, Fuzuli’nin bir beytini yüksek sesle okuya okuya kalkar, sonra şevkle işine devam ederdi. Hayalî, gerçek tüm âşıkları severdi; Emre’nin, Mansur’un, Kays’ın ve daha nicelerinin adlarını sohbetlerinin bir yerlerinde geçirirdi. Çok okurdu, çok gezerdi. Meslekleri onlarda saltanat gibi babadan oğula geçerdi. Babasını da dedesi yetiştirmişti ama o her alanda daha öteye geçmiş ve birikimini de oğluna aktarmıştı.

Birden kendini, babasını geniş çukurun içine yatırırken buldu. Solgun yakışıklılığı sislerin arkasında kalmış gibiydi. Yirmi beş yaşlarında zayıf, uzun boylu, esmer, ince yüzlü,

büyük koyu renk gözlü, geniş alınlı bir adamdı. Metin olmaya çalışıyordu ama ıslak toprağa babasını yatırmak çok zor gelmişti. Şu incecik beyaz bezin altında ıslanacak, üşüyecekti... Babasının üzerine atılan topraklar artmaya başladı, onun da kalbine damla damla kan, gözlerine de yaş hücum etmeye başlamıştı. Hiç sesi çıkmıyordu. Dudakları belli belirsiz kıpırıyor, içinden sürekli okuyordu. Tevekkül sahibiydi şükür, ama çok zordu işte! Sonrası rüya gibi buğuluydu. Hocanın sesi, Yasin Suresi'nin bir huzur dalgasıyla beraber hissettirdiği kabulleniş, dualar, taziyeler...

Dağlı Ayvaz'ın elini omuzunda hissettiğinde kasabalı son görevini yapmış, yavaş yavaş dağılıyordu. Dağlı Ayvaz babasından bir on yaş kadar daha büyüktü ve onun can dostuydu. Çok az uyur, çok okur, dağlarda çok vakit geçirir, çok az konuşurdu. Babası da o da ibadetlerini hiç aksatmaz, görevlerini hakkıyla yerine getirirlerdi. Beraber bir oturdular mı, saatlerce edebiyattan, dinden, felsefeden derin sohbetlere dalarlar, bazen anlaşılamaz, yüksek sesle fikirlerini birbirlerine kabul ettirmeye çalışırlardı. En sonunda babası: "Aman be Koca Herif! Ne inatçı adamsın! Sen de keçi gibi dağlarda geze geze onlar gibi oldun" der, daha fazla konuyu uzatmazdı. Dağlı Ayvaz yalnız yaşardı, hiç evlenmemişti. Vaktinde bir kızı sevmiş, alamayınca da bir daha evlenmemiş derlerdi. Çok usta bir marangozdu. Sinan küçüklüğünden beri, Dağlı Ayvaz'ın koca elleriyle o incecik, zarif oymaları nasıl yaptığını merak ederdi. Kasabalı ondan çekinirdi, Sinan dâhil... İnsanlar üzerine saygıyla karışık garip bir korku hissi telkin ederdi. Babasıyla beraber kasabalıyı sürekli okumaya teşvik ederler, bildikleri her konuda eğitmeye çalışırlardı; daha doğrusu işin sözcülük kısmını genelde babası yapardı. Aktar dükkânı haftanın belli günleri sığabildiği kadar eşraftan, ahaliden insanla dolar, kimileri bu sohbetleri adeta öğrenci gibi dinler, öğrendiklerini hafızalarına kazırlardı. Babasının şe-

hirden hatta İstanbul'dan geleni gideni çok olurdu. Kasabaları aslında büyük bir köy gibiydi. Ama şehre oldukça yakındı. Tepeye doğru ormanlık bölgelerin sıklaştığı yüksek bir dağın eteklerine kurulmuştu. Babası ahaliyi zorlaya zorlaya, eşraftan da yardım toplayarak kasabaya küçük bir kütüphane kurmayı başarmıştı. Tabii bu işte en büyük destekçisi de Ayvaz'dı. Doğrusu akıllarına geleni uygulamaya geçirmekte üstlerine yoktu.

Dağlı yanına çömeldi. Herkes dağılmış, sadece ikisi kalmıştı. Bir de mezarın biraz ilerisinde, onlara doğru bakan mağrur bir kedi...

Duyulur duyulmaz bir sesle:

-Babam onu gömdükten sonra biraz mezarının başında beklememi, hemen gitmememi vasiyet etmişti. Ne zaman dediğini hatırlamıyorum. Demin gidecek gibi oldum da, aniden onun bunu söylerkenki sesi kulağımda çınladı... Ben gidemem şimdi...

En iyi dostunu kaybetmenin verdiği acı yüzünden okunarak ve kediyle gözleri birbirlerine mihlanmış:

-Doğrusu da odur zaten, rahatsız etmezsem ben de bekleyeyim seninle, dedi.

-Yok tabii, dedi ve daldı gözleri mezara, toprağı delecekler gibi...

Ayvaz sadece kendi duyacağı bir sesle okumaya başladı. Ne kadar olduğunu anlayamadığı bir süre çömelmiş vaziyette mezarın başında kaldılar. Babası geliverdi sanki yanına... Elinde ağır kehribar tespihi, sırtında dedesinden kalan neredeyse siyah o koyu gri, heybetli palto...

-Haydi oğul, kalk! Eve git, üşüyeceksin burada!

Dağlı Ayvaz'la göz göze geldiler. Sessiz kalktılar, başları önde kasabanın yolunu tuttular... Ayrılacakları vakit, Dağlı döndü:

-Akşam mahalleliyle seni rahatsız edeceğiz evlat, dedi ve Sinan'ın yüzüne bakmadan gitti.

Eve geldiğinde, Fatma Teyze ve torunu akşam için hazırlık yapıyorlar, bir yandan da sürekli eve yemek getiren komşularla ilgileniyorlardı. Girişteki kısa dar koridoru geçti. Tarçın, zencefil, bilumum baharat ve çeşitli otların kokularının birleştiği evin ana kokusunu teneffüs etti. Bebekliğinden beri bu koku içinde büyümüştü, evin her eşyasının hatta kendi bedeninin bile üzerine sinen canlı bir varlık gibi olan bu esrarlı rayiha ona bir an çok hissedilir geldi ve içini yakıcı bir hüznü kapladı. Gıcırdayan tahtalarla kaplı zeminin üzerindeki halılara basarak, iki duvarı sedirlerle çevrelenmiş oldukça geniş odaya girdi. Odanın bir duvarına çakılmış raflar tepeleme kitap doluydu. Akşam babası için burada okuyacaklardı. Fatma Teyze, konu komşudan da topladığı sandalyeleri salonun diğer kısımlarına dizmiş, evi de pırıl pırıl temizlemişti. Koyu altın sarısı kalın bir örgü yapılmış saçları arkasında sallanan on bir on iki yaşlarındaki torunu Esmâ da ona var gücüyle yardım ediyordu.

Elleri öne sarkık, kendine en yakın sedirin köşesine çöktü. Fatma Teyze elindeki işi bırakıp:

-Ah, Oğlum! Allah verecek sabrını da... Metin ol... Sırası gelen geliyor, gitme sırası geldi mi de koyup bedeni toprağa gidiyor işte gerisin geri...

Küçük bir çocuk gibi dudakları sarkık, gözleri yaş dolu önüne bakmaya devam etti. Fatma Teyze kendini zorlayıp sevimli bir azarlama edasına bürünerek:

-Gel yavrum! Bir şeyler ye hele... Sabahtan beri ağzına lokma girmedi. Bak yüzün bir anda kaşık kadar kaldı... Bak sonra ananla baban, bakamadın oğlumuzu diye, öbür tarafta yapışırılar yakama...

Gerçekten sabahtan beri bir lokma bir şey geçmemişti boğazından. Bir an karnının açlığını somut olarak vücudunda hissetti. Kendi kendine, manidar, tebessüm etti. İnsanoğlu işte! Açlık, yürek acısı falan dinlemiyor. Sendele-yerek kalktı. Fatma Teyze'nin ardından mutfığa girdi. Tez-